

Από την σύνδεση στην ένταξη για τα φρούτα και λαχανικά

Β' (τελευταίο)

Δεν έχει νόημα να εξετασθή έδω αν καλώς ή κακώς, για λόγους άρχης ή όχι, απορρίψαμε τις τελευταίες κοινοτικές προτάσεις του 'Απριλίου του '67, που προέβλεπαν και μια μικρή χρηματοδότηση της ελληνικής γεωργίας. Πιστεύω, πάντως, ότι είμαστε πολύ κοντά σε μια συμβαστική λύση, όταν με την δικτατορία διακόπηκαν οι διαπραγματεύσεις. Με την επανάληψή τους, το 1975, οι συνθήκες διεξαγωγής τους είχαν, όπως είδαμε, αλλάξει ριζικά. Ένω πριν διαπραγματευόμαστε κάτω από καθεστώς εμπορικής εξομοίωσης με τα κράτη-μέλη, μετά βρεθήκαμε και παραμένουμε σε καθεστώς τρίτης χώρας. Στη δεύτερη αυτή φάση εγκυκαταλείψαμε άμεσα ως αίτημα συμμετοχή στο κοινό γεωργικό ταμείο. Κύρια επίδιωξή μας ήταν να επανοφερθή χάρις στην έναρμόνιση το καθεστώς ίσης μεταχειρίσεως στον εμπορικό τομέα.

Πρέπει να τονισθί ότι κατά την επτάετη περίοδο διακοπής των διαπραγματεύσεων, η Κοινότητα είχε συμπληρώσει και καταστήσει πολύ αμειψότερη την οργάνωση της αγοράς φρούτων και λαχανικών. Η παροχή ενδοκοινοτικού καθεστώτος στην Ελλάδα προϋπέθετε, κατά την γνώμη της, αντίστοιχη οργάνωση της ελληνικής αγοράς. Έκρινε, δηλαδή, η Κοινότητα, ότι χωρίς εξομοίωση των όρων ανταγωνισμού, η ίση μεταχείριση των ελληνικών προϊόντων θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρές διαταραχές στις αγορές της. Στις διαπραγματεύσεις έγινε, πράγματι, δεκτό, ότι η έναρμόνιση θα στηριζόταν στην εφαρμογή από μέρους μας όλων των κοινοτικών μηχανισμών και τιμών, χωρίς μεταβιβάσιμη περίοδα και χωρίς, η με ελάχιστες, εξαιρέσεις. Δηλώσαμε ότι θέαμασε έτοιμοι γι' αυτό από το 1977.

Η Έλλάς δέχτηκε, λοιπόν, να φέρη μόνη τα βάρη στηρίξεως των τιμών, όπως δέχτηκε να εφαρμόσει στο άκραιο τους κοινοτικούς κανονισμούς.

Η Κοινότητα δεν φαινόταν να έχη πλέον, δεν έχει νομίζω, ούτε νομικό, ούτε πολιτικό έρεισμα, να άσκηθί την ίση μεταχείριση που προβλέπει η Συμφωνία Συνδέσεως. Έκτος αν θεωρηθί σαν επίχειρισμα η τυχόν επίκληση της «πολιτικής ευαισθησίας» του τομέως, η η έκδηλωση αμφιβολιών για την ικανότητά μας να εφαρμόσουμε αποτελεσματικά τους κοινοτικούς κανονισμούς.

Η Κοινότητα άρνήθηκε, πάντως, να πάρη σαφή θέση και οι διαπραγματεύσεις έφθασαν σχεδόν σε αδιέξοδο.

Η ζήμια θα είναι μικρή και πρόσκαιρη, αν κερδίσουμε την υπόθεση της ένταξης.

Η ΕΝΤΑΞΗ

Μπορεί ν' άπορήση κανείς ποιό λόγο έχουν πλέον οι διαπραγματεύσεις έναρμόνισως αν η ένταξη πραγματοποιηθί σε δύο χρόνια. Ο διαθέσιμος χρόνος και οι άρμοδοι άνθρωποι, σπάνια και τα δύο αγαθά, είτε στην Κοινό-

τητα, είτε σε μας, που θα διεικτένο για την αμφίδολη έπιτυχία της έναρμόνισως, δεν θα ήταν καλύτερα να χρησιμοποιηθούν για την έπιστέπωση της ένταξης; Το πολύ - πολύ για δύο - τρία ακόμη χρόνια να μας έπεδάλλοτο αντίσταθμιστικές εισφορές. Από το 1980, όμως, θα είχαμε, όχι μόνο δλάνοιχτες τις άγορες της Κοινότητας, αλλά και όλα τα όφέλη του κοινού γεωργικού ταμείου: τη στήριξη του εισοδήματος των άγροτών μας, την έπιδότηση των

ΤΟΥ κ. ΓΡ. ΒΑΡΦΗ

Πρώην Γενικού Διευθυντού του Έπουργείου Συντονισμού

έξαγωγών σε τρίτες χώρες, την βοήθεια για τον άναπροσανατολισμό της παραγωγής μας.

Μπορεί, μάλιστα να υποστηριχθί ότι οι υποχρέωσεις που αναλάδαμε στα πλαίσια της έναρμόνισως, όπως και η έγκατάληψη των θέσεών μας για συμμετοχή στο κοινό γεωργικό ταμείο, άποφασίστηκαν έπειδή έπρόκειτο να άκολουθής η ένταξη, που θα καθιστούσε έτσι κι' άλλους αυτόματες και τις υποχρέωσεις και τη συμμετοχή στο ταμείο.

Όπως έπεσε στη Βουλή το άρμόδιο για τεχνικά θέματα μέλος της Κυβερνήσεως, οι υποχρέωσεις που αναλάδαμε έπιδάλλουν μια τεράστια από μέρους μας προσπάθεια για την εκπλήρωσή τους. Πρέπει, προσέθεσε, να πληρώσουμε σειρά προϋποθέσεων τυποποιήσεως, συσκευασίας, κανόνων ανταγωνισμού, έμπορίας, ψυκτικών χώρων, συσκευαστηρίων και άλλα.

Στη δήλωσή του αυτή θεβάωσε ότι θα είμαστε έτοιμοι το 1980, πράγμα που θα μπορούσε να έρμηνευθί ότι θα είμαστε πιο έτοιμοι από το 1977 και κατά συνέπεια ότι δεν υπάρχει λόγος να έπιμεινουμε στην έναρμόνιση.

Το ζήτημα είναι όμως άλλου. Ζητώντας την έναρμόνιση στα πλαίσια της Συμφωνίας Συνδέσεως διεκδικούμε δικαιώματα. Με τυχόν άποσύνδεση — που την έπιιδιάκει η Κοινότης — της συμφωνίας Συνδέσεως από τις διαπραγματεύσεις ένταξης η διεκδικηση έφαρμογής του ενδοκοινοτικού καθεστώτος από τη στιγμή που θα ισχύση η Συμφωνία Ένταξης, μεταδάλεται σε άλλο αίτημα, που δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα ίκανοποιηθί. Η Δανία είχε δηλώσει ότι ήταν έτοιμη να έφαρμόσει άμεσα όλους τους γεωργικούς κοινοτικούς κανονισμούς, αλλά υποχρεώθηκε να δεχθί πενταετή μεταβατική περίοδο.

Η Κοινότητα έχει, έξ άλλου, θέσει σαν άρχη την εξισορρόπηση των πλεονεκτημάτων των δύο μερών κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Δεν άποκλείεται, όταν έμεις ζητάμε μεταβατική περίοδο για προϊόντα κτηνοτροφίας, να μας ζητήσουν, ως αντίλλαγμα, μεταβατική περίοδο για τα φρούτα και λαχανικά.

Άς υποθέσουμε, όμως, και πιστεύω πως το έπρόθεσμα είναι βάσιμη, ότι το ενδοκοινοτικό καθεστώς, έπειδή ύπάρχει η Συμφωνία

Συνδέσεως, θα εφαρμόσθί εύθες με τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας Ένταξης.

Ποιά θα είναι τα όφέλη μας; Με τα σημερινά δεδομένα, η έγγυαμένη από την Κοινότητα τιμή που θα καταβάλη το γεωργικό ταμείο, έφ' όσον υπάρχουν συνθήκες άποσύρσεως από την αγορά και καταστροφής μέρους της παραγωγής, είναι πολύ λίγο ίκανοποιητική για τον παραγωγό μας, που δεν θα μπορη πιά να υπολογίση σε έθνικες έπιδοτήσεις.

Το εισοδήμα του θα έξαρτηθί, λοιπόν, κατά μεγάλο μέρος, από τις τιμές που θα έπιτύχη στις άγορες της Κοινότητας.

Τα έξοδα που άπαιτούνται για να φθάση το προϊόν στις Κοινοτικές άγορες — παίρνω σαν παράδειγμα τα ροδάκια — δεν έπιτρέπουν την έξασφάλιση μεγαλύτερου εισοδήματος από το «κείσόδημα καταστροφής», παρά μόνο αν έπιτευχθούν τιμές πωλήσεως που προσεγγίζουν η ξεπερνούν την τιμή άναγωγής. Κι' αν μεν οι τιμές είναι πάνω από την τιμή άναγωγής, ο παραγωγός θ' άντιμετώπιση με τους ίδιους όρους όπως και σήμερα τον ανταγωνισμό των τρίτων χωρών. Σε κάθε δε περίπτωση, είτε, δηλαδή, οι τιμές είναι πάνω, είτε κάτω από την τιμή άναγωγής, ο Έλληνας παραγωγός θα βρισκεται πάλι σε δυσμενέστερη μοίρα από τον Ιταλό συναδέλφου του. Το κόστος μεταφοράς είναι, πράγματι, σε μας τετραπλάσιο περίπου του Ιταλικού και η διαφορά αυτού του κόστους άντιπροσωπεύει γύρω στα 20% της τιμής άναγωγής.

Αυτός είναι ο λόγος για τον όποιο στις διαπραγματεύσεις έναρμόνισως ζητήσαμε να ληφθί υπ' όψη η γεωγραφική θέση της Έλλάδος και να μας άναγνωρισθί το δικαίωμα έπιδοτήσεως των μεταφορών.

Έτσι μόνο θα έξομοιώνονταν ουσιαστικά οι όροι ανταγωνισμού και θα έξασφαλιζόταν πραγματική ίση μεταχείριση.

Το θέμα των φρούτων και λαχανικών, είτε λόγω της «πολιτικής ευαισθησίας» των προϊόντων, είτε για τη δυσάρεστη προϊστορία του στα πλαίσια της Συμφωνίας Συνδέσεως, πήρε, όχι ίσως άδικαιολόγητα, ιδιαίτερη έκταση και σημασία. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα παίξη άποφασιστικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για την ένταξη. Ούτε, άλλωστε, παρουσιάστηκαν έδω όλες οι πλευρές του.

Η προσπάθεια που θα καταβληθί για την βελτίωση των συνθηκών έμπορίας, όπως και για την ένγισχυση των συνεταιρισμών θα είναι καθ' έαυτή σημαντικό κίνητρο και παράγον προόδου. Η γεωγραφική, έξ άλλου, θέση μας άλλοτε έχει δυσμενεί και άλλοτε, όπως στις έξαγωγές, προς τρίτες χώρες, ευνοήσει συνέπειες.

Είναι, τέλος, προφανές ότι πολλοί άλλοι παράγοντες οικονομικοί και μη, θα σταθμισθούν και θα έπηρέασουν τις διαπραγματεύσεις για την ένταξη.

Τα φρούτα και λαχανικά, ως θεωρηθούν σαν ένα παράδειγμα της φύσεως ώρισμένων από τα προβλήματα και τις δυσκολίες που θα άντιμετωπίσουμε στις δια-

κου
Vofzht

λίνα
χρυσή